วัยรุ่น... ตะลุยโลก

‘สวาซิแลนด์’ ดินแดนแห่งความขอบคุณ

"แอฟริกาเป็นดินแดนที่ถูกมองว่าเต็มไปด้วยความยากลำบาก แต่ไม่ใช่สำหรับ **“น้องหนิง” สุกัญญา ดิษฐาน”** บัณฑิตหมาด ๆ จากคณะวิทยาศาสตร์ สาขาจุลชีวะวิทยาอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่กล้าเลือกไปเป็นอาสาสมัครที่ประเทศ **“สวาซิแลนด์”** ระหว่างช่วงเดือน มิ.ย.2558-ม.ค.2559 กับ 8 เดือนเต็มที่มาเติมความท้าทายให้กับชีวิต

อาสาสมัครและครอบครัวของอาจารย์หนุ่มชาวเกาหลีใต้ผู้ดูแล

สาวๆท้องถิ่นและชุดประจำเผ่า

วันแรกที่ไปถึงเป็นฤดูหนาว ต้นไม้ไม่มีสีเขียว แผ่นดินแห้งแล้ง อาจารย์ประจำมูลนิธิเยาวชนสัมพันธ์นานาชาติ (ไอวายเอฟ) ชาวเกาหลีใต้ มารับสาวไทยที่สนามบินในเมืองแมนซินี ซึ่งเป็นเมืองธุรกิจของประเทศ ขณะที่นั่งรถไปเรื่อย ๆ หนิงสังเกตเห็นบรรยากาศข้างทางช่วงกลางคืนที่เต็มไปด้วยดาวสุกสกาวอยู่บนฟ้าที่ปลอดโปร่ง และด้วยความที่สวาซิแลนด์มีภูมิประเทศเป็นภูเขา บ้านของผู้คนจึงปลูกลดหลั่นกันอยู่ตามไหล่เขา เห็นเป็นแสงระยิบระยับเหมือนเป็นดวงดาวที่อยู่บนพื้นดินสวยงามมาก

กิจกรรมสัปดาห์แรกคือการเตรียมงานค่ายเยาวชน หนิงได้ออกไปพบผู้คนมากมายเพื่อประชาสัมพันธ์ค่ายร่วมกับอาสาสมัครชาวเกาหลีใต้หญิงอีกสองคน ค่ายจัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติของสวาซิแลนด์ (ยูนิสวา) ช่วงเดือน ส.ค. 2558 เป็นเวลา 3 วัน สาวไทยรับหน้าที่เป็นหัวหน้ากิจกรรมนันทนาการให้กับผู้เข้าร่วมทั้งหมด 400 คน ได้รับกระแสตอบรับที่ดีมากทั้งจากผู้เข้าร่วมและหน่วยงานภาครัฐ

อาหารพื้นเมือง-ปั๊ป-และกับข้าว

ช่วยชาวบ้านทำอาหาร

สิ่งที่จัดคู่ขนานไปกับค่ายเยาวชนคือ โครงการแพทย์อาสา (Medical Volunteer) ระหว่างวันที่ 8-10 ส.ค. 2558 ซึ่งมี **“แพทย์หญิงนิตยา ฐานเจริญ”** อาสาสมัครแพทย์ชาวไทยบินลัดฟ้ามาเข้าร่วมด้วย หนิงบอกว่าชาวบ้านแห่กันมาใช้บริการอย่างเนืองแน่นวันละเกือบพันคน แพทย์ที่มาให้ความช่วยเหลือประกอบไปด้วยแพทย์ชาวเกาหลีใต้ 4 คนและคนไทย 1 คน พยาบาลและเภสัชกรอีกจำนวนหนึ่ง

แพทย์หญิงนิตยา กล่าวว่า เธอต้องตรวจผู้ป่วยวันละมากกว่า 90 คน ถึงจะเหนื่อยแต่ก็เป็นประสบการณ์ที่ดีมาก อัธยาศัยคนแอฟริกาดีมากและมีโอกาสร่วมงานกับแพทย์จากต่างประเทศด้วย และเพราะเคยเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษมาก่อน คนในประเทศบางคนจึงไม่ค่อยชอบคนขาว แต่สำหรับอาสาสมัครชาวเอเชียที่มักเข้าหาคนท้องถิ่นก่อนโดยใช้การแสดงที่สนุกสนานเป็นสื่อชาวบ้านจึงยอมเปิดใจ

สวาซิแลนด์ไม่ได้ทุรกันดารอย่างที่ภาพสื่อทั่วโลกมักนำเสนอ บ้านเมืองยังมีส่วนที่เจริญ ผู้คนแต่งตัวแบบตะวันตกและใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยเฉพาะในโรงเรียน นักเรียนจะพูดภาษาอังกฤษได้ทุกคน การคมนาคมของประเทศส่วนมากจะใช้การเดิน ระยะทาง 1-2 กิโลเมตรถือเป็นเรื่องธรรมดา ส่วนรถยนต์นั้นจะใช้สำหรับการเดินทางระยะไกล เพราะคนท้องถิ่นคิดว่ามอเตอร์ไซค์อันตรายเกินไป การขนส่งสาธารณะจะใช้รถตู้ที่เรียกว่า **“คอมบี”** (Kombi) ลักษณะเหมือนรถตู้บ้านเรา ส่วนอาหารพื้นเมืองชื่อว่า **“ปั๊ป”** คือแป้งข้าวโพดกวนเหนียว ๆ รับประทานคู่กับไส้กรอกพื้นเมืองและผัดผัก

ช่วงเวลา 3 เดือนแรกที่ไปหนิงต้องปรับตัวขนานใหญ่ เพราะเป็นฤดูหนาวที่มีอุณภูมิประมาณ 10 องศาเซลเซียส และการดื่มน้ำจะดื่มจากก๊อกประปาทั่วไปก็ไม่ใช่เรื่องง่าย น้ำสีขุ่นดูสกปรกแต่ก็จำต้องดื่ม เพราะน้ำที่สวาซิแลนด์จะแพงมากเพราะเป็นประเทศแห้งแล้ง

หนิงได้รับการเชิญไปออกรายการโทรทัศน์ช่องเยาวชนชื่อว่า **“สวาซี ชานแนล”** เพื่อให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับภารกิจที่มาเป็นอาสาสมัครและค่ายเยาวชน เจ้าหน้าที่ชาวสวาซิแลนด์เลือกให้สาวไทยได้อยู่หน้ากล้อง เพราะมองว่าสวย อัธยาศัยดี ผิวขาว ทั้งที่จริงหนิงเป็นคนผิวคล้ำสำหรับคนไทย หนิงเล่าว่า เธอถูกผู้ชายท้องถิ่นขอแต่งงานทุกวัน เพราะถูกมองว่าสวยในนิยามความสวยแบบสวาซิแลนด์

ตลาดสวาซิแลนด์

หนุ่มท้องถิ่นกับชุดประจำเผ่า

การทำงานอาสาสมัครเดินทางไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศเพื่อจัดกิจกรรมที่เรียกว่า **“Mind Education”** หรือการอบรมเรื่องโลกของจิตใจ มูลนิธิฯจะมุ่งเน้นที่เยาวชนเปลี่ยนทัศนคติจากด้านลบให้เป็นด้านบวก มองวิกฤติเป็นโอกาส มีจิตใจเข้มแข็งสามารถก้าวข้ามปัญหาและไม่รอคอยสิ่งที่ผู้บริจาคมอบให้ แต่จะต้องยืนได้ด้วยตนเอง ครั้งแรกหนิงไปทางตอนใต้ประกอบไปด้วยเมือง **เอ็มบาบาเน** (Mbabane) **โฮโฮ** (Hhoho) **กมินตาบา** (Qomintaba) และ **โลบอมโบ** (Lubombo) เป็นเวลา 7 วัน

สิ่งที่น่าประทับใจคือ คนท้องถิ่นจิตใจดีมาก เมื่อมีแขกมาพัก เจ้าของบ้านจะสละเตียงนอนของตนปรนนิบัติแขกก่อน บางบ้านไม่มีอาหารจะรับประทาน แต่ก็จะตักให้แขกก่อน แม้จะแร้นแค้นแต่ชาวบ้านก็พยายามแบ่งปัน ทั้งที่ปกติหากเราไม่มี ก็คงไม่คิดจะแบ่งสิ่งใดให้ใคร

ชีวิตที่สวาซิแลนด์เรียบง่าย ไม่มีไฟฟ้าใช้ก็จุดตะเกียงหรือเทียน แต่ละบ้านจะมาตักน้ำจากประปาหมู่บ้านกลับไปใช้ ส่วนห้องน้ำจะทรมานหน่อยเพราะเป็น **“ส้วมหลุม”** เนื่องจากน้ำเป็นทรัพยากรที่มีค่ามาก ชาวบ้านจะอาบน้ำจากกะละมังที่มีน้ำอยู่เพียงแค่ 2 ขัน ใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดตัวก่อน แล้วเอาสบู่มาถู จากนั้นจึงใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดสบู่ออกอีกที หนิงก็ต้องอาบแบบนี้จนรู้สึกขอบคุณได้ว่า แค่ได้อาบน้ำที่สวาซิแลนด์ก็ถือเป็นเรื่องที่ดีมากแล้ว

ผู้หญิงสวาซิแลนด์เห็นผมหนิงจะรู้สึกมีความสุขมาก ขอเข้ามาจับแล้วชมว่าสวย ทั้งที่ในอดีตหนิงเป็นคนที่ไม่ชอบผมตนเองเลย จะต้องทำสี ทำทรงต่าง ๆ เปลี่ยนไปเรื่อย เมื่อเห็นสาวท้องถิ่นมีความสุขกับการจับผมตน จึงได้ฉุกคิดและขอบคุณที่มีผมที่ดีเช่นนี้ หนิงเคยเล่าให้เพื่อนผู้หญิงที่นั่นฟังว่า ที่ไทยมีการศัลยกรรม ทำหน้าเรียว บำรุงผิวสารพัด สาวท้องถิ่นตอบกลับมาว่า *“แค่นี้ก็สวยแล้ว ไม่ต้องทำอะไรเธอก็สวยแล้ว ไม่จำเป็นต้องทำเพิ่มอีก แค่นี้เธอก็สามารถมีความสุขได้แล้ว”* หนิงจึงคิดได้ว่า ชีวิตที่ไม่ปรุงแต่ง คนภายนอกมองว่ายากจน แต่หากจิตใจมีความสุข การแสวงหาสิ่งเพิ่มเติมก็ไม่จำเป็นเลย

ภาคเหนือของประเทศจะสวยและอุดมสมบูรณ์กว่าภาคใต้ ประชาชนนิยมปลูกต้นสนตามภูเขา นำมาทำถ่านสนขาย สาวไทยก็เดินทางไปทำกิจกรรมตามโรงเรียนในชนบท คราวนี้น้องหนิงเลือกเดินทางไปยังเขื่อน **“อึมเจอรี”** ต้องไปพักที่บ้านชาวบ้านรายหนึ่งที่ยากจนมาก มีลูก 5 คน เด็ก ๆ ไม่ได้ใส่เสื้อผ้า ในบ้านไม่มีน้ำต้องเดินไปตักน้ำที่เขื่อนซึ่งมีจระเข้อาศัยอยู่ห่างออกไป 5 กิโลเมตร ชีวิตชาวบ้านที่นั่นลำบากมาก ผิดกับชีวิตคนร่ำรวยในประเทศ หนิงจึงสามารถสัมผัสได้ว่า ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของสวาซิแลนด์มีสูงมาก

สิ่งที่สาวไทยเรียนรู้มาจากการไปเป็นอาสาสมัครครั้งนี้คือ ความต้องการของหนิงปัจจุบันมีมากจนเกินไป ที่จริงการมีแค่ที่พัก อาหาร น้ำดื่มก็สามารถใช้ชีวิต มีความสุขและขอบคุณกับสิ่งเล็กน้อยได้ หนิงรู้สึกขอบคุณกับจิตใจผู้คนที่นั่นซึ่งไม่เคยรังเกียจ ต้อนรับและแบ่งปันบนความไม่มีกับเหล่าอาสาสมัคร และได้รู้ว่า “น้ำใจ” เป็นสิ่งที่ไม่มีเงื่อนไข.

วิภาภัทร นิวาศะบุตร
vipapat89@gmail.com

บ้านของคนพื้นเมืองสวาซิแลนด์

ก๊อกประปาหมู่บ้าน

“น้องหนิง” สุกัญญา ดิษฐาน